

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	16.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	STUDIUL VECHIULUI TESTAMENT 2		
2.2 Titularul de curs	Lect. univ. dr. Eusebiu BORCA beusebiu@yahoo.com		
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Lect. univ. dr. Eusebiu BORCA beusebiu@yahoo.com		
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	2
		2.6 Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei	Categoría formativă		DF
	Opționalitate		DO

3. Timpul total estimate

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe									10	
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren									10	
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri									24	
(d) Tutoriat									10	
(e) Examinări									2	
(f) Alte activități:									2	
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a)...3.7(f)))						58				
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)						100				
3.10 Numărul de credite						4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	pc, conexiune la platforma KnowledgeBase
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	sală de seminar dotată corespunzător

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Cunoașterea, înțelegerea conceptelor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea didactică. - Utilizarea cunoștințelor de bază din domeniul biblic pentru explicarea și interpretarea lor corectă în contextul ideologiilor și concepțiilor contemporane. - Aplicarea unor principii și metode de bază pentru elucidarea problemelor din domeniul biblic/situații bine definite, tipice domeniului didacticii și catehetei creștine. - Utilizarea adecvată de criterii și metode standard de evaluare, pentru a aprecia calitatea, meritele și limitele unor procese, programe, proiecte, concepte, metode și teorii.
Competențe transversale	- Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente. - Aplicarea tehnicilor de didactică eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice. Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, inserției și adaptabilității la cerințele ideologiei contemporane.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivele acestei discipline sunt de a împărtăși studenților teologi cunoștințele vechi-testamentare, necesare fundamentării principalelor învățături de credință și necesare celorlalte discipline sistematice și practice precum și în edificarea profesională sau pastorală asupra temeiniciei doctrinei biblice.
7.2 Obiectivele specifice	- Evidențierea elementelor esențiale din cadrul studiilor biblice. - Utilizarea corectă a învățăturilor teologice, cu argumente biblice și patristice. - Folosirea corectă a limbajului teologic în prezentarea clară și cursivă a învățăturilor biblice. - Utilizarea cunoștințelor biblice în viața cotidiană.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Originea mozaică a Pentateuhului	2	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	
2. Critica negativă a Pentateuhului și combaterea ei	4		
3. Cosmogonia și geogonia biblică	2		
4. Antropogeneza biblică	2		
5. Exegeză la Cartea Genezei- partea I	2		
6. Exegeză la Cartea Genezei- partea a II-a	2		
7. Exegeză la Exod	2		
8. Exegeză la Levitic și Numeri	2		
9. Exegeză la Deuteronom	2		
10. Valoarea morală și socială a legilor din Pentateuh	1		
11. Profeții mesianice în Pentateuh	1		
12. Cartea Iosua	1		
13. Cartea Judecătorilor și cartea Ruth	1		
14. Cărțile I și II Samuel	1		
15. Cărțile Regilor	1		
16. Cărțile Cronici	1		
17. Cărțile Ezdra, Neemia și Estera	1		
Total ore:	28		

Bibliografie

1. „BIBLIA SAU SFÂNTA SCRIPTURĂ”, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2001.
2. APOPEI Lucian, „Biblia - verset cu verset: Cuvântul se oferă spre înțelegere”, <http://ziarullumina.ro/biblia-verset-cu->

verset-cuvantul-se-ofera-spre-intelegere-60080.html.

3. IDEM, „Biblia - verset cu verset: De ce era, totuși, întuneric?”, <http://ziarullumina.ro/biblia-verset-cu-verset-de-ce-era-totusi-intuneric--60031.html>.
4. ATTIAS Jean-Christophe, BENBASSA Esther, „Luna și Soarele” în „Dicționar de civilizație iudaică: autori, opere, noțiuni”, trad. Șerban Velescu, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 1998.
5. BABA Teodor, Pr. Dr., „Introducere în Studiul Vechiului Testament (aspecte generale)”, Arad, 2007.
6. BÂRZU Vasile, Ierom. Lect. Univ. Dr., „Modele și teorii cosmologice în antichitate și în Hexaimeronul Sfântului Vasile cel Mare”, în Anuarul Academic, IX (XXXIV) 2008-2009, Ed. Universității „Lucian Blaga”, Sibiu.
7. BORCA Eusebiu, „Autorul Pentateuhului. Originea mozaică a lucrării (dovezi interne și externe), în rev. „Studia Universitatis Septentrionis Theologia – Orthodoxa”, nr. 2/2010, http://teologie.cunbm.utcluj.ro/pdf/SU_cuprins/studia_2_2010.pdf.
8. BORCA Vasile, „Omul, încununarea operei de creație. Natura și destinul său în lumina Revelației biblice a Vechiului Testament”, Ed. Universității de Nord, Baia Mare, 2007.
9. IDEM, „Creația – darul lui Dumnezeu oferit omului spre progres și înnobilare, nu exploatare și abandonare!”, în rev. O.MM., nr. 12/2007.
10. IDEM, „Câteva considerații generale de antropologie creștină”, în Buletinul Științific al Universității din Baia Mare, 1996.
11. IDEM, „Teologia în slujba Bisericii și a edificării umanului”, în O.MM., nr. 1/1996.
12. IDEM, „Câteva repere de remarcat și valorificat în universul ființei umane”, în Omagiul profesorului septagenar Victor Iancu, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006, și în Omagiul profesorului Nicolae Dură la 60 de ani, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2006.
13. BUDE Ioan, „Vechiul Testament despre structura și frumusețea ființei umane”, în A.B., nr. 7-9/1997.
14. CHIRILĂ Ioan, „Homo - deus”, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1997.
15. IDEM, „Cuvânt înainte. În căutarea înțelegerii uitate a creației sau despre o altfel de înțelegere a globalizării”, în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj, nr. X/2006-2007.
16. CIUDIN Nicolae, Pr. Prof., „Studiul Vechiului Testament”, Ed. Credința Noastră, Buc., 1997.
17. GRUJIC Petar, „Cosmology and Mythology. A Case Study”, in „European Journal of Science and Theology”, vol. 3, nr. 3, September 2007, pp. 37-51, <http://www.ejst.tuiasi.ro/Files/11/37-51Grujic.pdf>.
18. NEAGA Nicolae, „Integritatea creației pe baza referatului biblic”, în rev. M.A., nr. 4/1986.
19. OANCEA Constantin, „Concepția liturgică asupra creației și a destinului ei în Pentateuh”, în „Ale Tale dintru ale Tale”. Liturghie – Pastorație – Mărturisire. Prinos de cinstire adus de Î.P.S. dr. Laurențiu Streza la împlinirea vârstei de 60 de ani, Ed. Andreiană, Sibiu, 2007.
20. PRELIPCEAN VI. Pr. Prof., NEAGA N. Pr. Prof., BARNA Gh. Pr. Prof., „Studiul Vechiul Testament”, manual pentru Institutele teologice, Buc., 1955.
21. PRELIPCEAN VI. Pr. Prof., NEAGA N. Pr. Prof., BARNA Gh. Pr. Prof., CHIALDA Mircea Pr. Prof., „Studiul Vechiul Testament”, manual pentru Institutele teologice, ediția a II-a, Buc., 1985.
22. PRELIPCEAN VI. Pr. Prof., NEAGA N. Pr. Prof., BARNA Gh. Pr. Prof., CHIALDA Mircea Pr. Prof., „Studiul Vechiului Testament”, Manual pentru Facultățile de Teologie, ediția a III-a, îngrijită de Pr. Conf. dr. Ioan Chirilă, Cluj-Napoca, 2003.
23. PRELIPCEAN VI. Pr. Prof., NEAGA N. Pr. Prof., BARNA Gh. Pr. Prof., CHIALDA Mircea Pr. Prof., „Studiul Vechiului Testament”, Manual pentru Facultățile de Teologie, ediția a IV-a, îngrijită de Pr. Conf. dr. Ioan Chirilă, Cluj-Napoca, 2006.
24. SĂLĂGIAN Gheorghe-Radu, preot prof., „BIBLIA sau SFÂNTA SCRIPTURĂ – explicată foarte pe larg”, <https://vremuritulburi.com/2016/08/25/preot-prof-gheorghe-radu-salagian-biblia-explicata-foarte-pe-larg-capitolele-1-26/>.
25. SEMEN Petre, Pr. Prof., „Introducere în teologia biblică a Vechiului Testament”, Ed. Trinitas, Iași, 2008.
26. VICOVAN Ion, „A Biblical and Scientific Approach to Cosmogony in the Work of Professor Ioan Mihălcescu”, în „European Journal of Science and Theology”, vol. 9, nr. 2, aprilie 2013, http://www.ejst.tuiasi.ro/Files/37/4_Vicovan.pdf.

8.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni introductive cu privire la desfășurarea seminarilor; împărțirea lucrărilor de seminar și a bibliografiei	2	Expunerea, conversația, problematizarea.	
2. Peregrinarea israeliților prin pustiu descrisă în cartea Numerilor	3,5		
3. A doua Lege	0,5		
4. Iosua și evenimentele din timpul său	8		
Total ore:	14		
1. „Biblia sau Sfânta Scriptură”, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 2001.			

2. „Monumenta linguae dacoromanorum”, „Biblia 1688”, Pars IV, „Numeri”, Univ. „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Iași, 1994.
3. „Monumenta Linguae Dacoromanorum. Biblia de la 1688”, Pars VI: Iosue ..., Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005.
4. „Septuaginta 1”, volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Dan Slușanschi, în colaborare cu pr. Ioan-Florin Florescu, Ed. Polirom, Iași, 2004.
4. „Septuaginta 2”, volum coordonat de Cristian Bădiliță, Francisca Băltăceanu, Monica Broșteanu, Dan Slușanschi, în colaborare cu pr. Ioan-Florin Florescu, Ed. Polirom, Iași, 2004.
5. BROWN E. Roland, FITZMYER A. Joseph, MURPHY E. Roland, „Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură”, traducere Pr. Dumintru Groșan, vol. 2, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2007, pp. 67-172.
6. BROWN E. Roland, FITZMYER A. Joseph, MURPHY E. Roland, „Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură”, traducere Pr. Dumitru Groșan, vol. III, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2011.
7. BUD Paula, „Înălțarea șarpelui de aramă (Nm. 21, 4-9). O schiță exegetică în cheie hristologică”, în „Crucea— semn, simbol și putere”, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, pp. 9-24.
8. CHIRIL al Alexandriei, „Închinarea și slujirea în duh și adevăr”, traducere, introducere și note Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, în col. P.S.B., nr. 38, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1991.
9. CHIRIL al Alexandriei, „Glafire la Numeri”, traducere din grecește, introducere și note de Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, în col. P.S.B., nr. 39, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1992.
10. EPIFANIE AL SALAMINEI, „Ancoratus”, trad. și note Oana Coman, Ed. Polirom, Iași, 2007.
11. GRIGORIE DE NYSSA, „Despre viața lui Moise sau despre desăvârșirea prin virtute”, în col. P.S.B., vol. 29, trad. Pr. Prof. D. Stăniloae și Pr. Ioan Buga, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982.
12. HALLEY Henry H., „Manual Biblic”, traducere din limba engleză Doru Motz, Ed. „Door of Hope”, Oradea, 1995 .
13. JOSEPHUS Flavius, „Antichități iudaice”, cărțile I-X, traducere și note Ion Acsan, Ed. Hasefer, Buc., 2002.
14. MacDONALD William, „Comentariul biblic al credinciosului”, traducere din engleză Doru Motz, Ed. Lampadarul de Aur, Oradea, 2002, <http://www.emanuelcalvarychapel.com/wp-content/uploads/2011/12/Comentariul-Biblic-al-credinciosului-VT-de-William-MacDonald.pdf>.
15. MACKINTOSH C.H., „Lămuriri asupra cărților Numeri și Deuteronom”.
16. MAXIM Mărturisitorul, „Ambigua. Înțelesul duhovnicesc al lui Fineas și al celor omorâți de el,” în PSB, vol. 80, trad. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 1983, p. 187.
17. ORIGEN, „Omiliile la Cartea Numerii”, P.S.B., 6, E.I.B.M.B.O.R., Buc., 1981, pp. 139-151.
18. Petru Damaschin, „Învățăături duhovnicești,” trad. Dumitru Stăniloae, în col. „Filocalia”, vol. 5, E.I.B.M.B.O.R., București, 1976, pp. 150-151 – Numeri 11,15.
19. PLOIEȘTEANU Inocențiu, „Sfânta Scriptură. Note și comentarii la Numeri,” în rev. B.O.R., nr. 8/1886), pp. 619-636.
20. PLOIEȘTEANU Inocențiu, „Sfânta Scriptură. Note și comentarii la Numeri,” în rev. B.O.R., nr. 9/1886), pp. 709-724.
21. PLOIEȘTEANU Inocențiu, „Sfânta Scriptură. Note și comentarii la Numeri,” în rev. B.O.R., nr. 12/1886, pp. 976-993.
22. POPESCU-BĂJENARU I., „Sfânta Scriptură pentru popor”, Compania, Buc., 2010, pp. 38-39.
23. USCA Ioan Sorin, Preot, „Vechiul Testament în Tâlcuirea Sfinților Părinți. IV. Numerii”, Ed. Christiana, Buc., 2003.
24. USCA Ioan Sorin, Preot, „Vechiul Testament în Tâlcuirea Sfinților Părinți. VI. Iosua”, Ed. Christiana, Buc., 2004.
25. IDEM, „Comentarii la Cartea Numeri (III)”, în rev. A.B., nr. 1-3/2002, pp. 53-63.
26. IDEM, „Comentarii la Cartea Numeri (IV) ” în rev. A.B., nr. 4 -6 /2002, pp. 57 -63.
27. VĂTĂMANU Nicolae, „Șarpele de aramă (Nm. 21) în numismatică și în istoria medicinei”, în rev. S.T., nr. 3-4/1975), pp. 290-296.
28. WHITE Ellen G., „Patriarhi și profeti”, trad. D. Popa și D. Florea, Ed. Viață și sănătate, Buc., 1999.
29. DICȚIONARE:
  - BRIA Ion, Pr. Prof. Dr., „Dicționar de Teologie Ortodoxă A-Z”, Ed. I.B.M.B.O.R., Buc., 1981.
  - COURT John M. și COURT Kathleen M., „Un dicționar al Bibliei”, Ed. Lider, Buc., 2010.
  - ELIADE Mircea, CULIANU P. Ioan, „Dicționar al religiilor”, cu colaborarea lui H. S. Wiesner, trad. de Cezar Baltag, Ed. Humanitas, Buc., 1993.
  - SORESCU Vasile, Preot, „Figuri, Evenimente și Locuri Biblice. Dicționar”, Ed. Saeculum I.O./Ed. Vestala, Buc., 1995.
  - „DICȚIONAR BIBLIC”, Ed. „Cartea Creștină”, Oradea, 1995.
  - „DICȚIONAR BIBLIC”, vol. 1, A-H, traducere din limba franceză: Constantin Moisa, Ed. Stephanus, Buc., 1995.
  - „DICȚIONAR BIBLIC”, vol. 2, I-O, traducere din limba franceză: Constantin Moisa, Ed. Stephanus, Buc., 1996.
  - „DICȚIONAR BIBLIC”, vol. 3, P-Z, traducere din limba franceză: Constantin Moisa, Ed. Stephanus, Buc., 1998.
  - „DICȚIONAR DE CIVILIZAȚIE IUDAICĂ”, J. Ch. Attias, Larousse, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 1997.
  - „DICȚIONAR ENCICLOPEDIC DE IUDAISM”, traducere Viviane Prager, C. Litman, Țicu Goldstein, Ed. Hasefer, Buc., 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Alcătuirea cursului a avut în vedere adaptarea la cerințele actuale înțelegere a mesajului scripturistic spre aplicare didactică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Răspunsul la examen	Evaluare scrisă	60%
10.5 Seminar/Laborator /Proiect	- Testarea periodică prin susținerea unei teme / lucrări de seminar	Evaluare orală	40%
10.6 Standard minim de performanță - Utilizarea corectă a mesajului biblic în lumea contemporană - Argumentarea biblică și patristică în expunerea învățăturilor de credință ortodoxă. - Folosirea limbajului teologic specific ortodox în prezentarea diverselor elemente din cadrul activităților didactice.			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
09.06.2023	Curs Aplicații	Lect. univ. dr. Eusebiu BORCA	

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA 10 iulie 2023	Director Departament SSUTA, Conf. univ. dr. Adrian Vasile CHIRA
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere 13 iulie 2023	Decan, Conf. univ. dr. habil. Mircea FARCAȘ